

Enheten för farliga ämnen
Björn Magnell
010 -240 51 75
bjorn.magnell@msb.se

När en bergtäkt omfattas av Sevesolagstiftningen

Sammanfattning

Om det sker sprängningar med mer än 10 ton¹ sprängämne² (traditionellt patronerat eller känsliggjord ammoniumnitrat emulsion) vid ett och samma tillfälle är bergtäkten att betrakta som en Sevesoverksamhet av den lägre kravnivån.

Bakgrund

En emulsion eller gel baserad på ammoniumnitrat kallas ofta för ANE-matris eller bara matris. ANE-matrisen klassificeras inte som ett sprängämne. Distributionen av ANE-matris sker på två olika sätt. Antingen tillverkas matrisen på en annan plats än sprängplatsen och körs ut färdigblandad till sprängplatsen alternativt tillverkas ANE-matrisen på själva sprängplatsen, där råvarorna på en laddtruck (MEMU) blandas när de pumpas till borrhålen. När borrhålen laddas tillsätts antingen ett kemiskt ämne som bildar gasbubblor eller s.k. mikrosfärer till matrisen. Den blandning som finns i borrhålet efter laddning klassificeras som ett sprängämne. Processen kallas ibland för att matrisen känsliggörs.

I Seveso III-direktivet finns det ett undantag för brytning av mineraler³, men motsvarande undantag finns inte i Industriolyckskonventionen⁴. Sverige har genomfört så väl Seveso III-direktivet som Industriolyckskonventionen i Sevesolagstiftningen⁵ vilket leder till att de strängaste kraven i de båda regelverken följs. Undantaget är därför inte genomfört i svensk lagstiftning.

Om det sker sprängningar med mer än 50 ton sprängämne vid ett och samma tillfälle ska täkten betraktas som en Sevesoverksamhet på den högre nivån.

¹ Men mindre än 50 ton.

² Gäller sprängämnen som uppfyller kriterierna under punkten P1a i Sevesoförordningen (SFS 2015:236) bilaga 1 del 1.

³ Seveso III-direktivet ska inte tillämpas på utvinning, nämligen provbrytning, brytning och bearbetning av mineral i gruvor och dagbrott, inklusive med hjälp av borrhål.

⁴ Konventionen om gränsöverskridande effekter av industriolyckor.

⁵ Lagen (SFS 1999:381), förordningen (SFS 2015:236) och föreskriften (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Övergripande krav enligt Sevesolagstiftningen (för Sevesoverksamheter på den lägre kravnivån)

Bergtäkter som spränger med mer än 10 ton⁶ sprängämne⁷ vid ett och samma tillfälle behöver uppfylla följande krav:

- Verksamheten ska lämna en anmälan till länsstyrelsen eller lämna motsvarande information vid en tillståndsansökan enligt miljöbalken. En anmälan enligt Sevesolagstiftningen ska bl.a. innehålla en samrådsredogörelse. En bergtäkt är normalt tillståndspliktig verksamhet och har då hållit ett samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken. Redogörelsen från detta samråd kan användas i anmälan enligt Seveso. Det förutsätter att samrådet enligt miljöbalken tog upp de förebyggande och begränsande åtgärder som behövs vid en sprängning, för att undvika att människor och miljö skadas. Samråd enligt 13 § i Sevesolagen är undantagen då samråd skett enligt 6 kap 4 § miljöbalken (se 10 § MSBFS 2015:8).
- Ett handlingsprogram ska tas fram och skickas till länsstyrelsen. Handlingsprogrammet ska genomföras genom ett säkerhetsledningssystem.
- Information till allmänheten om tåkten ska finnas tillgänglig via kommunens webbplats.

⁶ Men mindre än 50 ton.

⁷ Gäller sprängämnena som uppfyller kriterierna under punkten P1a i Sevesoförordningens bilaga 1 del 1.